

TAAL EN POËSIE
VAN .DIE
TWEEDE AFRIKAANSE TAALBEWEGING

DEUR

Dr. E. C. PIENAAR.

J. H. DE BUSSY,
PRETORIA, AMSTERDAM.
HOLL.-AFRIK. UITGEVERS-MIJ. v/h J. DUSSEAU & Co ,
KAAPSTAD.
1919.

Ik hou van 'n man wat sij moeder eer
in die taal uit haar vrome mond geleer,
en die bastergeslag
in sij siel verag
wat, haar verstotend, hulself kleineer.

JAN CELLIERS.

Mijn Vlaanderen spreekt een eigen taal;
God gaf elk land de zijne,
en, laat ze rijk zijn, laat ze kaal:
ze is Vlaamsch, en ze is de mijne!

GUIDO GEZELLE.

Min Modersprak, so slicht un recht,
Du ole frame Red!
Wenn blot en Mund „min Vader” seggt,
So klingt mi 't as en Bed.

KLAUS GROTH.

INHOUD.

HOOFSTUK I:

DIE TWEEDE AFRIKAANSE TAALBEWEGING. . . . . Bls. 1—92.

INLEIDING (1—12): Die eerste Taalbeweging (1). — Betekenis van die tweede Taalbeweging (2—4). — Toenemende invloed van Engels na die Boere-oorlog (4—7). — Taalbond en taalvereenvoudiging (8—9). — „De Goede Hoop” als voorbode van die nuwe beweging (10—12).

LAAT 'T ONS TOCH ERNST WEZEN (13—21): Aanleiding tot ontstaan van die nuwe beweging (13). — „Onze Jan” oor die vraag: „Is 't ons ernst?” (13). — Pleidooi van Preller ten gunste van Afrikaans als skryftaal (14—21).

POLEMIEK OOR AFRIKAANS (21—25): Gevolge van Preller se optrede (21—22). — Argumente teen Afrikaans (22—24). — Vóór Afrikaans (24—25). — Prijsytaağ 25.

STIGTING VAN DIE AFRIKAANSE TAALGENOOTSKAP (25—27): Propaganda (25—26). — Samekoms op Pretoria (26). — Uittreksel van die statute (26—27).

DIE BEWEGING IN KAAPLAND (27—33): Prof. de Vos en „Ons Land” teen die beweging (27—28). — Verdediging van Preller en Visscher (28—29). — Prof. Marais, „De Unie” en „Kristelik Schoolblad” teen Afrikaans (29). — Parallel tussen Afrikaans, Platduits en Vlaams (29—32). — Eerstelinge van 'n eie literatuur (32—33).

STIGTING VAN DIE AFRIKAANSE TAALVERENIGING (33—36): Malherbe vóór en Viljoen teen Afrikaans (33—35). — Samekoms in Kaapstad (35). — Uittreksel van die statute (35—36).

TEENSTAND (36—39): Viljoen oor Afrikaans (37—38). — Vroeëre standpunt (38—39).

- VOORUITGANG (40—42): Takvereniging van die A. T. V. (40). — Propaganda op die toneel (40). — Toenadering tussen Taalbond en A. T. V. (41). — Tweede A. T. V. Kongres (41—42). — Ander vereniging (42).
- STIGTING VAN DIE AKADEMIE (42—44): Doel (43). — Werksaamhede (44).
- DIE BRANDWAG (45—48): Propaganda (45). — Welkomsgroete (45—46). — Doel van die blad (46—47). — Kaskenades van Klein Duimpie (47—48). — Betekenis van die blad (48).
- OFFISIËLE ERKENNING VAN AFRIKAANS (48—54): Langenhoven als kampvegter vir Afrikaans (48—49). — Van Zijl draai briek aan (49). — Voorstelle deur die Kaapse, Vrijstaatse en Transvaalse Provinsiale Rade aangeneem (50—51). — Langenhoven pleit voor die Akademie (52—53).
- ONS MOEDERTAAL (54—60): Stellenbosse kongresbesluite (54—55). — Hernuwde polemiekie oor Afrikaans (55—56). — Verhouding van Afrikaans tot Nederlands (57—59).
- AFRIKAANS IN DIE KERK (60—72): Teenstand van kerkelike blade (60). — Prof. Marais oor Afrikaans (61—67). — Ds. Maeder oor Afrikaans (65). — Erkenning deur die Vrijstaatse Sinode (68) en die „Raad der Kerken” (69). — Bijbelvertaling (70). — Bijbelgeskiedenis van ds. Conradie (71—72).
- AFRIKAANS IN DIE SKOOLWERELD (72—82): Kaapland (73—76). — Transvaal (76—80). — Vrijstaat (80—82).
- AFRIKAANS IN HOLLAND (82—89): Afrikaanse dissertasie van Steenkamp (83). — Stoffel oor die Regte Afrikaners (83—84). — Te Winkel en Hesseling oor Afrikaans (84—86). — Kollewijn, de Vooy, Schepers Kalf, Scharten oor Afrikaans (86—89). — Afrikaans in tydskrifte, dissertasies en bloemlesinge (89).
- GROEI (89—92): Kaapse studente teenoor Afrikaans (89). — Studentebeweging (90—91). — Afrikaanse taaleksamens in Natal (91). — Afrikaanse Taalfees (92). — Uitbreiding van Afrikaans (92).

HOOFSTUK II:

TAAL . . . . . Bls. 93—156.

Verhouding van lokale taalgroepe tot algemene taal (93). — Hoe taaleenheid in Nederland tot stand gekom het (93—95). — Vlaamse partikularisme naas eenheidstaal (96). — Taalverhoudinge in Suid-

Afrika (97-98). — Taalbond teenoor Afrikaanse Taalbeweging (98-102). — Die Regte Afrikaners en hulle leuse: skryf soos jii praat (102-103). — Te Winkel oor hierdie leuse (104-105). — Verantwoordinge van Gezelle (105). — Oudste voorbeelde van geskrewe Afrikaans (106-107). — Bolandse kleur (107). — Preller oor die Regte Afrikaners (108). — Beweerde vijandskap van die Genootskap teen Hollands (108-109). — Te Winkel en Hesseling oor taalverminking (110). — Standpunt van die nuwe beweging (111). — Konsessies aan Hollands bij Celliers (111-112). — Malan se standpunt (112). — Besselaar oor „Hoog-Afrikaans” (113-114). — Gezelle oor boektaal (115). — Besware teen „Hoog-Afrikaans” (115-117). — Die taal van Preller (117-121). — Van de Waal (121-128). — Hoe moet Anglismes beskou word? (123-125.) — Nederlandse anglismes (125-127). — Die taal van Langenhoven (129-131). — Van Celliers (131-134). — Van Totius (135-138). — Van Malherbe (138). — Van Joubert (138-144). — Van Leipoldt (144-145). — Kamp oor „poëtiese diktie” (145-148). — Taalgebruik uit later tijd (149). — Van Totius (149-153). — Van Celliers (153-155). — Van ander skrywers (155-156).

HOOFSTUK III:

POËSIE . . . . . Bls. 157-302.

VOORBOEDS (157-167): „Van diletantisme tot kunst” (157). — Oorlogsgedigte van F. W. Reitz (158-162). — Verse van Joubert Reitz (163), van Marais (164), van Krige (165). — Bewerkinge van „Blikoor” en Preller (166). — Ontstaan van *Die Vlakte* (167).

JAN CELLIERS (168-203): Lewensloop (168-171). — Eerste Afrikaanse gedig (171). — *Ons Leesboek* (172). — Begin van digterlike loopbaan (173). — *Die Vlakte*. (174-175). — *Die Ossewa* (175-176). — Verwey, Koster, de Vooys en van Eeden oor navolging (177-178). — Bestrijding van Verwey se oordeel (178-179). — Die *Vlakte*-bundel (180-192). — Prosa van Celliers (184). — Oorlogs-cyklus (186-191). Die ou skool en die nuwe (187-189). — *Die Revier* (192-193). — *Unie Kantate* (193-195). — *Martjie* (195-199). — *Die Saaier* (199-203).

TOTIUS (204-238): Lewensloop en werke (204-205). — Eerste gedigte (205-210). — *Di Hijde Rosi* en *Die Howenier* (206-208). — *Bij die Monument* (210-216). — *Potgieters Trek* (217-222). —

Wilgerboombogies (222—224). — *Rachel* (224—230). — 'Albert Verwey oor *Rachel* (230). — Bestrijding van Verwey se oordeel (230—232). — *Trekkerswee* (232—238).

LEIPOLDT (239—262): Lewensloop (239). — Jeugwerk (240). — *Oom Gert vertel e.a. gedigte* (240—255). — Oorlogsverse (240—248). — Ander gedigte (248—255). — Later gedigte (255—260). — Kamp oor Leipoldt en Totius (260—262). — Saamvattende karakteristiek van Celliers, Totius en Leipoldt (262).

MALHERBE (263—274): Lewensloop en werke (263). — *Karroo-blommetjies* (263—271). — Verskil in uitbeelding tussen Malherbe en Totius (269—270). — Prosa van Malherbe (271—272). — *Klokgrassies* (272—274).

JOUBERT (275—287): Lewensloop en werke (275). — *Piet Retief e.a. gedigte* (275—282). — Preller en Joubert (277—280). — *Dageraad en Sonneskijn* (282—285). — Perk en Joubert (286—287.)

JONG-SUIDAFRIKA (288—301): Langenhoven (288—291). — Keet (292—296). — Wassenaar (296—299). — Fagan (299—301). — Martins (301). — Besluit (301—302).
